

Achtergrondartikel Koplopers VN-Verdrag

Korte omschrijving van het project Koplopers VN-Verdrag Handicap

De VNG wil de komende twee jaar een extra impuls geven aan de al lopende initiatieven van gemeenten die zich richten op het volwaardig meedoen van inwoners met een beperking binnen hun gemeente. Daarom zijn wij op zoek naar 25 gemeenten die voorop lopen bij de invulling van het VN-Verdrag Handicap en daarmee de ontwikkeling van een inclusieve gemeente. En vanuit die rol het voortouw nemen om deze initiatieven verder te ontwikkelen.

De initiatieven waarmee een koploper zich onderscheidt, kunnen verschillen. De ene koploper heeft al vergaande stappen tot een lokale inclusie agenda gezet, een andere koploper heeft een innoverende aanpak tot een meer inclusieve arbeidsmarkt, betere fysieke toegankelijkheid of juist toegankelijkheid van informatie. Deze opsomming is zeker niet uitputtend.

De partijen van de Alliantie VN-Verdrag (Ieder(in), Per Saldo, Mind-LPGGz, Coalitie voor Inclusie en de LFB) zijn gevraagd om mee te doen in het koplopersproject, zodat ook vanuit de ervaringsdeskundigheid van de mensen om wie het gaat koplopers kunnen worden voorgedragen. Het is natuurlijk nog mooier als voorgedragen gemeenten vanaf de start de steun hebben van de mensen om wie het gaat en hun vertegenwoordigende organisaties.

Waarom start de VNG dit project?

De VNG merkt bij veel gemeenten enthousiasme voor de inclusieve samenleving en een goede invulling voor het VN-Verdrag. In veel gemeenten wordt in overleg met de mensen om wie het gaat gewerkt aan toegankelijkheid en inclusie.¹ De VNG wil faciliteren dat koplopers bij elkaar 'in de keuken' kunnen kijken en zo van elkaar kunnen leren. Dat koplopers geïnspireerd raken door verschillen in aanpak, kunnen leren van de knelpunten die ze tegenkomen en de succesfactoren met elkaar kunnen delen. Vervolgens kunnen deze goede voorbeelden andere gemeenten inspireren en kunnen zij hun voordeel doen met de al ontwikkelde aanpakken.

Voor dit koplopersproject stemt de VNG af met een aantal bestuurlijke partners, die ieder op hun eigen terrein aan de slag gaan voor de implementatie van het VN-Verdrag Handicap. Deze partners zijn de Alliantie VN-Verdrag, VNO-NCW en MKB Nederland die ondernemers en werkgevers vertegenwoordigen en het Rijk. [Lees meer over de ambities en invulling van dit brede programma.](#)

Wat betekent het om koploper te zijn in dit project?

Koplopers gaan in hun regio op hun eigen manier met de implementatie van het VN-Verdrag aan de slag. Met hun eigen thema's en volgens hun eigen aanpak. De VNG organiseert bijeenkomsten zodat koplopers elkaar ontmoeten en van elkaar kunnen leren. Ook kan de VNG de regie nemen in de organisatie van onderlinge werkbezoeken.

We starten het project met een bijzondere kick off waar de koplopers elkaar ontmoeten. De VNG organiseert tijdens deze kick off een aantal inspirerende workshops en lezingen.

¹In de Tweede Kamer is bij de ratificatie van het VN-verdrag een amendement aangenomen waarin staat dat gemeenten periodiek één integraal plan moeten maken voor de lokale uitvoering van het VN-verdrag. Dit plan wordt in de wandelgangen ook wel de 'lokale inclusie agenda' genoemd. Zie: Tweede Kamerstuk – Amendement Van der Staaij en Bergkamp.

Gedurende de twee jaar dat het project loopt, zorgt de VNG ervoor dat mooie voorbeelden op een aansprekende manier worden gedeeld. Op die manier worden ook andere gemeenten geïnspireerd en kunnen zij ervan leren. Dit doen we bijvoorbeeld door het maken van filmpjes, fotoreportages, interviews en artikelen. De 25 koplopergemeenten zijn in deze periode in feite de ambassadeurs die naar de rest van Nederland uitstralen dat zij echt werk maken van de inclusieve samenleving.

Tot slot vindt er eind 2019 een landelijke slotbijeenkomst plaats waar de opbrengsten, leermomenten en succesfactoren op een feestelijke wijze worden gedeeld.

Waar moet je als koploper aan voldoen?

Om de ontwikkeling en vernieuwing van de toegankelijke en inclusieve gemeenten ruim baan te geven, is het van belang dat gemeenten hun eigen keuzes maken in de thema's waarop ze werken en de wijze waarop ze dat doen. Los van de drie hieronder genoemde criteria, zal een koplopergemeente moeten voldoen aan het uitgangspunt van het VN-Verdrag 'Nothing about us without us': Een koploper betreft altijd de inwoners met een beperking actief bij de ontwikkeling van het gemeentelijk beleid.

De drie criteria, opgesteld door de VNG en getoetst bij de Alliantie VN-Verdrag:

1. Toegankelijkheid en inclusie staan hoog op de agenda

Binnen de gemeente staan toegankelijkheid of inclusie hoog op de agenda. Dat kan toegankelijkheid in brede zin zijn, bijvoorbeeld dat de gemeente een lokale inclusie agenda heeft ontwikkeld. Daarvoor is het nodig dat bijvoorbeeld de gemeenteraad dit onderwerp als belangrijk heeft aangemerkt, het onderdeel is van het coalitieakkoord en/of een wethouder of burgemeester zich hard maakt voor dit onderwerp. Nog mooier is het wanneer de gemeente ook binnen haar eigen organisatie werkt volgens de inclusiegedachte.

2. Innoverende aanpak

Zijn er bijzondere innovaties binnen de gemeente op het gebied van toegankelijkheid of inclusie? Nogmaals, een koploper hoeft niet perse nu al op alle domeinen met betrekking tot het VN-Verdrag te werken, maar moet wel kunnen laten zien dat er op een of meer domeinen innovatieve aanpakken zijn ontwikkeld, denk aan:

- Vernieuwende aanpak bij het betrekken van mensen met een beperking;
- Vernieuwende initiatieven op het gebied van wonen voor mensen met een beperking;
- Vernieuwende initiatieven op het gebied van inclusief onderwijs;
- Bijzondere aanpak richting een meer inclusieve arbeidsmarkt;
- Bijzondere aanpak op het gebied van vervoer en mobiliteit;
- Bijzondere aanpak op het gebied van toegankelijk bouwen en toegankelijke inrichting van de openbare ruimte;
- Bijzondere aanpak op het gebied van toegankelijkheid van vrije tijdsbesteding, zoals cultuur en sport;
- Bijzondere initiatieven op het gebied van toegankelijk maken van informatie, zoals gemeentelijke website, gemeentelijke brieven etc.

3. Inclusieve en diverse samenleving

Het doel van een inclusieve samenleving is dat alle inwoners van een gemeente baat hebben bij de veranderingen. Voor het VN-Verdrag Handicap staat centraal dat mensen met een beperking net als iedereen mee kunnen doen in de samenleving. Echt meedoen betekent ook dat je geen uitzondering bent en dat aanpassingen in de samenleving liever niet alleen voor gehandicapten worden doorgevoerd, maar ten goede komen aan iedereen. Dus gericht op een echte inclusieve en diverse samenleving.

Wie bepaalt wie koploper wordt?

Deze oproep wordt uitgezet door de VNG en de Alliantie VN-Verdrag. Direct na de sluiting van de inzendingstermijn maakt de VNG, op basis van de gestelde criteria, een keuze. Waarbij van belang is dat minstens aan twee van de drie criteria wordt voldaan. De VNG kijkt hierbij naar landelijke spreiding van de koplopers maar, ook naar de spreiding over thema's.

Met de Alliantie VN-Verdrag is afgesproken dat zij meekijken naar de keuze. Dit betekent dat bij een kandidaat koploper contact zal worden gezocht met ervaringsdeskundigen en organisaties die hen vertegenwoordigen in de desbetreffende gemeenten met de vraag of een voordracht wordt ondersteund. Wanneer zij legitieme afwegingen hebben om een gemeente juist wel of niet koplopergemeente te maken, telt voor de VNG deze overweging zwaar mee.

Uiteindelijk bekrachtigen Hans de Kunder, portefeuillehouder VN-Verdrag en vice voorzitter van de VNG-Commissie Gezondheid en Welzijn, en Janny Bakker, voorzitter Commissie Gezondheid en Welzijn, welke 25 gemeenten voor dit project koplopergemeente zijn.

Hoe meld ik me aan als koploper?

U kunt uw gemeente aanmelden als kandidaat-koploper door uiterlijk 21 maart een mail te sturen met maximaal 2 A4 waarin u aan de hand van de drie criteria uw voordracht toelicht. U kunt deze voordracht mailen aan Kerstin.Leidorf@vng.nl.